

ירושלמי אקטואלי

יו"ל ע"י "בית המדרש למגידי שיעורים בדף היומי", כפר גנים ג' פתח תקוה

גליון מס' 13 | יבמות א-ו | פרשת כי תצא | י"ד אלול תשע"ו

ללומדי התורה די בכל אתר ואתר. ברכת מזל טוב
לרגל סיום סדר מועד בלימוד היומי בתלמוד הירושלמי
לפתיחת שיעור חדש במקום מגוריכם בירושלמי. פנו לנייד: 052-4636288

מעשה בזליג

יום סגרירי וגשום היה אותו יום. זעליג הקבצן והגלמוד הלך ברחוב בין הטיפות. מטרייה לא הייתה לו. ולבושו המרופט ונעליו המחוררות, הזמינו את הגשם להיכנס לגופו, ולהירטב עד לשד עצמותיו.

לאחר כמה דקות של הליכה מייגעת פגש זעליג באיצי'ה הגביר, שפסע לאיטו, מכורבל הייטב, ואוחז במטרייה בוהקת.

איצי'ה לא יכל לראות את זעליג בעליבותו הנוראה, וקרא לעברו, זעליג, בוא אלי הבייתה, אתה לא יכול ללכת בחורף בכאלו נעליים עם 'פה' פתוח. אתה עלול להצטנן ולחלות חלילה.

זעליג המרוגש, כמעט והתעלף מרוב התרגשות. בעיני רוחו הוא כבר רואה את השטרות שאיצי'ה הגביר משלשל לידו, שבהם ירכוש ככל העולה על רוחו ויהיה מסודר לפחות עד סוף החורף.

השניים הגיעו סופסוף לביתו של איצי'ה. ובלב פועם נכנס זעליג לסלון הענק. איצי'ה, פתח דלת צדדית ממנה ירדו השניים למרתף.

ההכנה לראש השנה הנלמדת מפרשתינו פרשת כי תצא

בירושלמי במסכת סוטה דף לט. הלכה י - מתני' והיה ככלות השוטרים לדבר אל העם ופדו שרי צבאות בראש העם בעקיבו של עם מעמידין זקופין מלפניהן ואחרים מאחריהן וכשילים של ברזל בידיהן וכל המבקש לחזור הרשות בידיהן לקפח את שוקיו שתחילת נפילה היא ניסה, במה דברים אמורים במלחמת הרשות אבל במלחמת מצוה הכל יוצאין אפילו חתן מחדרו וכלה מחופתה אמר רבי יהודה במה דברים אמורים, במלחמה מצוה אבל במלחמת חובה הכל יוצאין אפילו חתן מחדרו וכלה מחופתה:

ובגמ', כתיב והיה ככלות השוטרים לדבר אל העם ופקדו שרי צבאות בראש העם. אין לי אלא בראש העם. בסוף העם מניין תלמוד לומר פקדו ופקדו. עד כדון כרבי עקיבה כרבי ישמעאל. רבי ישמעאל כר' מאיר דר' מאירדכתיב (קהלת ב) החכם עיניו בראשו. הכסיל במה ברגליו. אמר רבי אבא מרי החכם עד שהוא בראשו של דבר הוא יודע מה בסופו.

פרשתינו פותחת בפסוק (דברים כא, י). כי תצא למלחמה על אויבך ונתנו ה' אלוקיך בידך ושביתי שביו. הפשט הוא, אל תמתין שהאויב יבוא לתקוף אותך, אלא אתה תקדים ותצא מחוץ לעירך להתקיף את האויב. ואם יהיה לך ביטחון בכוח שלך בלבד - דהיינו "כוחי ועוצם ידי", אז אולי תנצח ואולי לא (נראה יותר שלא, אבל זה עניין של ס"ד). אבל אם אתה בוטח בהקב"ה, אז, ונתנו ה' אלוקיך בידך ושביתי שביו".

ובדרך רמז, יש מלחמת מצוה ויש מלחמת רשות. מלחמת מצוה - נגד שבעה עממים, תצא ותלחם בהם. ומלחמת רשות - לכבוש ערים נוספות, שבהם תלחם אם יש צורך. ובשניהם תמיד אדם צריך לומר "שקר הסוס לתשועה וברוב חילו לא ימלט" (תהלים לג, יז). משה רבנו כתב בתורה "ברוך אתה בבואך וברוך אתה בצאתך" (דברים כח, ו). ודוד המלך ע"ה כותב בתהלים "ה' ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם" (קכא, ח). והטעם: משה שהיה בחו"ל אמר "ברוך אתה בבואך" - לארץ, ואם עליך לצאת למלחמה, לחו"ל - צא, "וברוך אתה בצאתך". דוד המלך שהיה בארץ אמר "ה' ישמור צאתך" - אם תצא למלחמה בחו"ל, "ובואך" - בחזרה לארץ ישראל.

לע"נ
שמעון בן סוליקה ז"ל
הונצח ע"י
משפחת דהן

לע"נ
רבקה וייסטון
בת
ר' יהושע העשיל ז"ל
הונצחה ע"י המשפחה

הונצח ע"י קרן דניאלי
לע"נ של הר"ר אברהם גליק ז"ל

ושבית שביו

על הפסוק "ושבית שביו" היה דורש בעל הבן איש חי זיע"א כך: יום אחד בא היצר הרע וביקש מהיצר הטוב שיתן לו איזה צדיק לכמה שעות. אמר לו היצר הטוב: קח אותו. אמר לו היצר הרע: מחר בערב אבוא לקחתו. אותו צדיק היה רגיל לעלות על יצועו ולקרוא קריאת שמע, וגם ללמוד תורה עד שנרדם. למחרת בערב בא היצר הרע לאותו צדיק והסיתו ללכת לתיאטרון. קם הצדיק והלך לתיאטרון, וראה את השחקנים רוקדים ושרים ואינם מתעייפים כלל. נוקפות להם השעות ומגיעה שעת חצות והם עוד רוקדים עד כלות הכוחות. חזר אותו צדיק לביתו, נפל על הקרקע, קרע את בגדיו ובכה בכי מר. אשתו ששמעה את בכיותיו נבהלה עד מאד ושאלה אותו לפרש הדבר. אמר לה בעלה, הכיצד לא אבוש במעשי, הרי ראיתי אנשים פשוטי עם ששקועים בהבליהם עד השעות המאוחרות של הלילה, ואני עולה על מיטתי מוקדם, מעתה אני מקבל על עצמי להוסיף עוד שעות של לימוד בלילה, כך שאלמד תורה עוד יותר מאוחר ממה שאותם אנשים רוקדים להבליהם, ובכך אסיר קטרוג מעם ישראל - וזה הנקרא ושבית שביו.

הגמרא בברכות אומרת (בדף סא.) אמר רב, יצר הרע דומה לזבוב ויושב בין שני מפתחי הלב, שנאמר זבובי מות יבאיש יביע שמן רוקח", עכ"ל (ראיתי לבאר, שדימו את היצר הרע לזבוב משום שבשונה משאר החיות, הזבוב חוזר שוב ושוב להטריד את האדם למרות שהוא מסלקו בכל פעם, כך יצר הרע חוזר שוב ושוב להכשיל את האדם). ובעניין זה היה מספר רבי עזרא עטייה זצוק"ל - ראש ישיבת 'פורת יוסף', שפעם אחת הגיע שד"ר לירושלים לאסוף כספים לצורכי צדקה. אמרו לו אנשי העיר שאין לו מה לצפות כי רוב תושבי המקום עניים והם עצמם זקוקים לתמיכה, ומנגד יש אדם אחד עשיר, אבל כמידת עושרו כך מידת קמצנותו, ואינו פותח את ידו לצדקה כלל ועיקר. אותו שד"ר לא אמר נואש, והחליט להוציא מאותו עשיר כסף לצדקה ויהי מה. למחרת בשעה שבע בבקר הוא דפק על דלת ביתו של אותו עשיר, ומשיצא אליו בעל הבית שאך זה עתה קם ממיטתו, ביקש ממנו צדקה. אמר לו בעל הבית ביובש שאינו נותן כסף לצדקה, הודה לו השד"ר בנימוס והלך. למחרת הופיע השד"ר שוב לפני השעה שבע בבוקר, ודפק על דלת ביתו של העשיר, ומשפתח לו העשיר והוא עוד אחוז בכורי שינה, התפלא לראות שוב את אותו אדם, והזכיר לו שכבר אמר לו כי אינו נותן צדקה. שוב הודה לו השד"ר והלך לו. למחרת בבוקר הקדים עוד יותר וכבר בשעה שש וחצי דפק על דלת ביתו של העשיר, ומשפתח לו בעל הבית והוא עוד לבוש בפיג'מה וראה את אותו "זבוב" טורדני, צעק עליו קשות, ואמר לו שהוא חסר דרך ארץ, ומי הוא המורה שלימד אותו דרכים כאלה בכלל?! אמר לו השד"ר ללא התרגשות מצעקות בעה"ב, שהמורה של בעל הבית והמורה שלו עצמו הם אותו המורה. התפלא בעל הבית ואמר לו שהוא למד באוניברסיטה, ואילו הוא למד בודאי אצל איזה רב ב"כותאב". אמר לו השד"ר שוב, שמורה אחד לשניהם, והלך לו. הסתקרן בעל הבית מאוד מהדברים, ורץ אחרי אותו שד"ר ואמר לו שבכל זאת יגלה לו מי המורה שאליו הוא מתכוון. אמר לו השד"ר קודם תביא לי כסף לצדקה, ואז אגלה לך.

זעליג כמו התעורר לו מהחלום לקול שקשוק המפתחות. דלת ברזל משוריינת וכבדה נפתחה, ואיצ"ה הזמין את זעליג להיכנס. הדלת ננעלה מאחוריהם. והנה מגיעים לרגעים הגדולים.

איצ"ה ניגש לכספת הגדולה שמוקמה בפינת החדר, מקיש את הקוד. ומסביר שכעת נמתין 2 דקות שגלגלי המנעול ינועו ויפתחו.

זעליג, מצידו שהרגיש שדקות אלו הם כמו ימים ממש. מוכן לחכות גם שבועות וחודשים ע"מ לקבל את השטרות.

הזמזום הגיע. הדלת נפתחה. וזעליג רואה בעיניו ערמות של שטרות מגוהצות כשכל חבילה עטופה בגומייה. זעליג גם הספיק לראות פתק המוצמד לחבילות ועליו רשום המספר 10.000!!!

איצ"ה לא מבזבז זמן, הוציא שתי חבילות מהכספת, הוריד את הגומייה העבה. ומסביר לזעליג: גומיות אלו הינם חזקות במיוחד, מה שאתה צריך לעשות, זה לסובב ולהדק היטב סביב ה'פה' הפתוח של הנעליים. וכך תהיה בטוח שהנעליים לא ייפתחו יותר.

חשבו על זעליג.... כדי שלא תשאר בידינו רק הגומייה של זעליג, נקבע לעצמנו סדר חזרה על הלימוד. סיימנו כעת סדר מועד בתלמוד הירושלמי, זה כבר יותר מחצי, אבל זה גם הזמן לקרוא לאחרים להתווסף ללימוד היומי, וגם ללומדים במסגרת זו להוסיף ולהגביר חיילים לחזרה.

"השיעור השבועי בירושלמי"

להזמנת שיעור אקטואלי מרתק בתלמוד הירושלמי

השיעורים נמסרים ממיטב מגידי השיעורים

מבית המדרש למגידי השיעורים

ניתן לפנות לי: 3785*

הלך בעל הבית והשליש את הכסף בידי אדם אחד מעוברי האורח, ואמר לו שלא יתן את הכסף הזה לאיש, ובליבו חשב להתנפל עליו לאחר מכן ולחטוף ממנו את הכסף בחזרה. אמר לו השד"ר, בכל בוקר כשאני קם לתפילה עם הנץ החמה, ובפרט בתקופת הסליחות, בא אלי המורה שלי ומשכנע אותי שלא לקום לתפילה, כי אני עייף וגם אהיה עייף כל היום וזה יפריע לי בעבודתי, ולמעשה הוא אותו המורה שגם אותך משגע מידי בוקר ומונע ממך לקום ללכת לבית הכנסת ולהתפלל במניין מסודר.

אמר לו בעל הבית ומי הוא זה המורה הזה? אמר לו: הוא השטן הוא היצר הרע, הוא "מורה" משותף לשתינו, אלא שאני מתגבר עליו. אבל למדתי ממנו דבר אחד, שכמו שהוא "זבוב" טורדני כך אני אהיה "זבוב טורדני" ואבוא אליך מדי בוקר לבקש ממך צדקה. אמר לו בעל הבית בכעס בן כמה אתה? אמר לו אני כבן שבעים שנה. אמר לו בעל הבית וכי אתה באמת חושב כל בוקר לבוא ו"לשגע" אותי? אמר לו השד"ר: בהחלט! אמר לו בעל הבית קח כסף לצדקה ותעזוב אותי לנפשי.

הפרשה בירושלמי

בפרשתינו פרשת כי תצא (כ"ד י"ט, כ')

"ושכחת עומר בשדה לא תשוב לקחתו לגר ליתום ולא למנה יהיה למען יברכך ה' אלוקיך".

צריכות כוונה לא יהיה מצוה בכה"ג שנפל ממנו סלע ולא נתכוין לתת הסלע לעני, ומ"מ יש לדון על תירוץ זה דהרי הספרי למד חידוש זה שמי שנפל מידו סלע ובא הסלע ליד עני דמקבל שכר, ממצות שכחה שנאמר בתורה שמצינו בה שאע"פ שהשוכח התבואה לא נתכוין כלל למצוה דהרי לא ידע מהשכחה אעפ"כ מקבל שכר ומזה למד הספרי למצות צדקה, ואם נאמר שכל דברי הספרי קאי דוקא כמ"ד דמצות אי"צ כוונה, ולמ"ד דמצות צריכות כוונה אין בזה מצוה, אכתי תיקשי איך המ"ד הסובר שמצות צריכות כוונה יפרש את מצות שכחה שרואים שיש בה קיום מצוה אע"פ שהשוכח לא נתכוין למצוה, והרי כבר הביא הביאור הלכה (סי' ס' ד"ה וי"א) את דברי הרשב"ם ושאר האחרונים שנקטו בפשיטות דלמ"ד דס"ל מצות צריכות כוונה, הוא דין דאורייתא, וא"כ תקשה להו ממצות שכחה שמוכח שאין צריך כוונה. [פינת לומדי בית המדרש 'לומדים ירושלמי']

בירושלמי במס' פאה דף ל. הביאה הגמ' הדרשה המובאת גם בספרי כאן (סי' רפ"ג) שא"ר אלעזר בן עזריה מנין למאבד סלע מתוך ידו ומצאה עני והלך ונתפרנס בה, מעלה עליו הכתוב כאילו זכה ת"ל לגר ליתום ולא למנה יהיה, והרי דברים ק"ו מי שלא נתכוין לזכות וזכה מעלה עליו הכתוב כאילו זכה, מי שנתכוין לזכות וזכה עאכ"ו ורש"י העתיק דברי הספרי.

ויל"ע לפי הסוברים שמצות צריכות כוונה (שו"ע או"ח סי' ס') א"כ מ"ט המאבד סלע מתוך ידו ומצאה עני מקיים בזה מצוה, והרי לא נתכוון לשם מצוה דהרי לא ידע שנאבד ממנו. ולכא"ו יש מקום לומר [ראיתי באחד מהאחרונים שכתב כך] דהספרי קאי כמ"ד מצוות צריכות כוונה, דהרי מבואר בפסחים קיד: שהדבר שנוי במחלוקת תנאים אם מצות צריכות כוונה או לא, וא"כ הספרי שנקט שמי שנפלה מידו סלע מקיים מצוה קאי בשיטת התנאים שמצות אי"צ כוונה, אבל אה"נ לפי הסוברים שמצות

"השיעור היומי"

ניתן לקבל בכל יום את השיעור בדף הירושלמי במייל או בוואצאפ.

נא לשלוח את כתובת המייל או המספר נייד.

ל: 052-4636288

עורך: ראש בית המדרש הרב ישראל מאיר ריאני שליט"א

חברי המערכת: הרב איתמר נגר | הרב מאיר וולברשטיין | הרב מרדכי הרבסט | הרב נפתלי וסרמן

כתובת האתר: www.lomdimyerushalmi.org